

Z A P I S N I K

sa sedme sjednice Odbora za antikorupciju Skupštine Crne Gore, održane 8. decembra 2017. godine

Sjednica je počela u 11 i 15 časova.

Sjednicom je predsjedavala Daliborka Pejović, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi: Željko Aprcović, Filip Vuković, Branka Tanasijević, Nikola Rakočević i Dragutin Papović, a saglasno članu 65 stavu 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore poslanica Sanja Pavićević je mijenjala odsutnog člana Obrada Miša Stanišića,.

Za sjednicu je predložen i jednoglasno prihvaćen sljedeći

DNEVNI RED

1. Konsultativno saslušanje direktora Agencije za sprječavanje korupcije, Sretena Radonjića, na temu: „Napredak u borbi protiv korupcije od osnivanja Agencije za sprječavanje korupcije i osvrt na praćenje lokalnih izbora u Skupštini Prijestonice Cetinje, skupštinama opština Mojkovac i Petnjica i Skupštine opštine Tuzi opštine u okviru Glavnog grada“.

PRVA TAČKA: Konsultativno saslušanje direktora Agencije za sprječavanje korupcije, Sretena Radonjića, na temu: „Napredak u borbi protiv korupcije od osnivanja Agencije za sprječavanje korupcije i osvrt na praćenje lokalnih izbora u Skupštini Prijestonice Cetinje, skupštinama opština Mojkovac i Petnjica i Skupštine opštine Tuzi opštine u okviru Glavnog grada“.

Predsjednica Odbora **Daliborka Pejović**, u uvodnoj riječi istakla je da osnivanjem Agencije za sprječavanje korupcije, donošenjem prvog godišnjeg izvještaja u Parlamentu i kreiranjem kadrovske sistema Agencije u liku referentnih i sposobnih 60 službenika, u institucionalnom smislu dobijen zaokružen centralizovani sistem bavljenja problemom korupcije, onako kako je i bilo zahtijevano od strane Evropske komisije. U uvodnom izlaganju Predsjednica je zaključila da po prvi put Odbor ima priliku da razmatra sveobuhvatan i cjeloviti izvještaj koji je znatno uticao na disciplinu javnih funkcionera i jačanje samog sistema kada je u pitanju borba protiv korupcije.

Sreten Radonjić, direktor Agencije za sprječavanje korupcije, saslušanje je započeo osvrtom na petu sjednicu Odbora za antikorupciju, kada su predstavnici Agencije upoznali članove Odbora sa Planom aktivnosti u toku izbornih kampanja u Skupštini Prijestonice Cetinje, skupštinama opština Mojkovac i Petnjica i Skupštini gradske opštine Tuzi. Plan aktivnosti sadržavao je kontrolu zapošljavanja, kontrolu medijskog oglašavanja, kontrolu analitičkih kartica, kontrolu putnih naloga, otvaranje posebnog žiro računa za izbornu kampanju, određivanje odgovornog lica tokom izborne kampanje, kontrolu eventualnih zloupotreba državnih resursa, kontrolu socijalnih davanja, zabranu otpisa dugova itd. Zaključak Agencije za sprječavanje korupcije, nakon završetka lokalnih izbora u navedene četiri opštine, jeste da je sve proteklo u najboljem mogućem redu i da je ostvaren značajan napredak u odnosu na parlamentarne izbore održane prethodne godine. Radonjić je napomenuo da je opšta konstatacija da je postignuta značajna disciplina i poštovanje izbornog zakonodavstva, od strane svih političkih subjekata koji su učestvovali u ovom izbornom procesu.

Cilj Agencije je bio da kontroliše zabrane, ograničenja i obaveze političkih subjekata. Zabrane su se odnosile na zabranu korišćenja prostorija državnih organa za pripremu i realizaciju aktivnosti kampanje, zabranu distribucije propagandnog materijala političkog subjekta u državnim organima, zabranu plaćenog reklamiranja državnih organa koje može favorizovati određene političke subjekte, zabranu mjesečne potrošnje veće od prosječne mjesečne potrošnje u

prethodnih šest mjeseci. Obaveze su se odnosile na sedmodnevne izvještaje o putnim nalogima i analitičkim karicama, na petnaestodnevne izvještaje o raspodjeli socijalne pomoći, kao i na izvode iz državnog trezora i analitičke kartice o potrošnji sredstava iz budžetske rezerve. Agencija je pokrenula pet prekršajnih postupaka zbog nedostavljanja petnaestodnevni izvještaja, ali s obzirom da se praćenje izbornog procesa nastavlja dodatnih 30 dana nakon održavanja izbora, politički subjekti će imati šansu dostaviti sve obavezne izvještaje Agenciji u navedenom roku.

Prekoračenja budžetske potrošnje nije bilo, niti ima razlike u mjesečnoj potrošnji u odnosu na prethodnih šest mjeseci, kako je Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i predviđeno. Vršena su samo redovna plaćanja i plaćanja koja su pristizala na osnovu ranije ugovorenih obaveza. U datom periodu nije bilo otpisa dugova, uključujući račune za utrošenu električnu energiju, vodu, kao i račune za sve vrste javnih usluga. Tokom izbornog procesa u sve navedene četiri opštine je vršeno ukupno 77 zapošljavanja, koja su ispunjavala Zakonom utvrđene uslove: da postoji upražnjeno mjesto predviđeno aktom o sistematizaciji radnih mjesta, da postoje budžetska sredstva u određenom državnom organu i da je sprovedena zakonska procedura oko izbora tih kandidata. Pored zapošljavanja sklopljeno je ukupno 220 ugovora o radu, koji su se odnosili na produžetke poslovne saradnje po ranije sklopljenim ugovornim odnosima. Nije upućena nijedna argumentovana primjedba, da je zapošljavanje tokom izbornog procesa vršeno suprotno odredbama Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

U dijelu prikupljanja sredstava za izbornu kampanju iz privatnih izvora, nije prekršen član 21 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja u kojem se navodi da fizičko lice, odnosno preduzetnik može finansirati kampanju do iznosa od 2.000 eura, dok pravno lice (privredno društvo) može finansirati rad političkog subjekta u izornoj kampanji do iznosa od 10.000 eura.

Svi politički subjekti koji su učestvovali na lokalnim izborima su otvorili poseban žiro račun i odredili odgovorno lice tokom kampanje. U toku izbornih kampanja u Skupštini Prijestonice Cetinje, skupštinama opština Mojkovac i Petnjica i Skupštini gradske opštine Tuzi ostvaren je značajan napredak u odnosu na parlamentarne izbore 2016. godine, u oblastima otvaranja posebnih žiro računa i određivanja odgovornog lica za namjensko trošenje sredstava i podnošenje izvještaja, zaključio je Radonjić.

Član Odbora **Željko Aprcović**, ocijenivši da je Agencija u cjelosti i u skladu sa Zakonom odradila predviđenu funkciju tokom lokalnih izbora, započeo je set pitanja osvrnuvši se na rad Radne grupe koja je formirana sa zadatkom da analizira primjenu izbornog zakonodavstva i na osnovu Konačnog izvještaja Posmatračke misije OSCE/ODIHR. Obzirom da je u toku izrada predloga izmjena Zakona o izboru odbornika i poslanika Aprcovića je zanimalo koji su to bili predlozi i viđenje direktora Agencije za sprječavanje korupcije u pogledu zakonskih normi koje je Radna grupa donijela, a tiču se direktno Agencije.

Što se samog rada Agencije tokom lokalnih izbora tiče, poslanika Aprcovića je zanimalo, shodno da je u prethodnom izvještaju Agencije bilo predviđeno provjera 42 poreska obaveznika a iskontrolisano je njih 36, na šta se odnosi šest kontrola koje nijesu izvršene.

U cilju što veće transparentnosti rada Agencije Aprcović je, osvrnuvši se na učestale kritike iz NVO sektora, medija i zainteresovane javnosti, upitao da li je bilo otvorenih poziva od strane Agencije svim strankama da se uključe u rad i iznesu sumnju u eventualne zloupotrebe javnih resursa u kampanji.

Težeći ka postizanju osnovnog cilja, a to je jačanje integriteta izbornog procesa kroz transparentnu upotrebu javnih resursa i efikasnu kontrolu finansiranja političkih subjekata u izornoj kampanji, poslanika je zanimalo da li je već neka od političkih partija dostavila izvještaj o utrošku sredstava tokom lokalnih izbora održanih 26. novembra.

Direktor **Radonjić** je objasnio da je, pored pitanja tehničke prirode a tiču se rada Radne grupe i izrade predloga izmjena Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, Agencija predložila tri bitne stavke: tačno definisanje i preciziranje početka i kraja izborne kampanje; da političke partije u toku izbornog procesa sedmodnevno ili petnaestodnevno podnose izvještaje o prikupljanju i trošenju sredstava, u odnosu na trenutnu praksu u kojoj Agencija ima 30 dana nakon dana održavanja izbora da prikupi svu dokumentaciju od političkih subjekata, što predstavlja dodatno opterećenje; i da se u Zakonu precizno definiše i odredi privremena ili potpuna obustava budžetskih sredstava političkim subjektima koji nijesu ispoštovali zakonske obaveze.

Dušan Drakić, načelnik u Agenciji za sprječavanje korupcije, detaljnije je objasnio problematiku aktivnosti Agencije, a kao prve navodi proaktivne akcije koje su uticali na odgovornost svih državnih organa koji su ispunili sve obaveze objavljivanja izvještaja, čime je postignut prvi cilj Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, a to je transparentnost o upotrebi javnih resursa u izornoj kampanji.

Drakić je naveo da je objavljeno 13 izvještajnih perioda od strane 42 poreska obaveznika. Dostavljeno je 136 analitičkih kartica u kojim je prikazana potrošnja u ukupnoj vrijednosti od 4.000.000 eura. U dijelu socijalnih davanja i jednokratne pomoći Agenciji je pristiglo 33 obavještenja razvrstanih u šest izvještajnih perioda. Opštine u kojima se održavala izborna kampanja isplatile su jednokratne pomoći za 107 fizičkih lica u ukpnom iznosu od 9.999 eura. Prilikom kontrole na terenu ovlašćeni predstavnici Agencije su izvršili uvid u 32 rješenja o isplati jednokratne pomoći.

Agencija je kontrolisala 36 poreskih obaveznika od najavljenih 42 iz razloga što se preostalih šest obaveznika odnosi na institucije kao što su Muzej i Državni Arhiv na Cetinju, koje zbog obima posla nijesu bile interesantne za provjeru, a svi podaci o poslovanju navedenih institucija su javni.

Na pitanje poslanika Aprcovića koje se odnosilo na izvještaje o utrošku sredstava tokom lokalnih izbora, koje političke partije trebaju da podnesu nakon održavanja izbora, Drakić je odgovorio da je rok za podnošenje do 25. decembra i da do sada još nijedan politički subjekat to nije uradio, ali i napomenuo da kroz neposrednu komunikaciju Agencija ima saznanja da su izvještaji u pripremi rada. Nakon toga Agencija u kratkom roku od sedam dana ima obavezu da sve izvještaji provjeri, a načelnik je naveo i da Agencija već posjeduje sve podatke o 24 politička subjekta kada su u pitanju pružene usluge.

Poslanik Aprcović je u komentaru na odgovore predstavnika Agencije za sprječavanje korupcije želio da sazna na šta bi tačno uticalo u radu, preporuke Agencije, ukoliko se usvoje, koje se odnose na to da političke partije u toku izbornog procesa sedmodnevno ili petnaestodnevno podnose izvještaje o prikupljanju i trošenju sredstava i da se u Zakonu precizno definiše i odredi privremena ili potpuna obustava budžetskih sredstava.

Direktor Agencije se osvrnuo na prethodno postavljeno pitanje koje se ticalo učešća NVO-a u proteklom izbornom procesu, da i pored više javnih poziva od strane Agencije da se uključe u rad tog državnog organa, niko od pozvanih subjekata se nije pojavio niti obratio Agenciji za sprječavanje korupcije. Radonjić je i dodao, da u odnosu na parlamantarne izbore kada je samo jedna nevladina organizacija predala na uvid 2.200 primjedbi na navodne neregularnosti u toku

izbornog procesa, u slučaju lokalnih izbora održanih u Skupštini Prijestonice Cetinje, skupštinama opština Mojkovac i Petnjica i Skupštini gradske opštine Tuzi, nijedna nevladina organizacija, medij ili zainteresovana grupa građana nije podnijela prijavu na tok izbornog procesa. Direktor Agencije je dodatno napomenuo da bi javnost trebalo biti informisana, da i pored netačnih tvrdnji u pojedinim medijima da Agencija za antikorupciju ima zadatak da provjerava porijeklo imovine političkih subjekata, ona vrši preventivnu aktivnost po zakonskim normama i obavezama i da ne postoji preventivna radnja koju Agencija nije preduzela u prethodne dvije godine postojanja.

Agencija je u periodu od nastanka izradila oko 700 planova integriteta u javnim preduzećima, obrazovnim ustanovama, sudovima, tužilaštvima, svim organima vlasti, i tako utvrdila tačke i određene pozicije u procesu rada, koje su izložene korupciji. Na osnovu predatih planova integriteta, Agencija vrši provjeru i daje preporuke i rokove za otklanjanje svih slabih tački u procesima rada. Takođe u dvogodišnjem periodu postojanja Agencija je protiv političkih subjekata i javnih funkcionera podnijela 1450 prekršajnih postupaka u vrijednosti od 200.000 novčanih kazni, zbog nedostavljanja ili zbog nepotpunog dostavljanja izvještaja.

Cilj Agencije, kada su u pitanju upućene preporuke Radnoj grupi formiranoj sa zadatkom da analizira primjenu izbornog zakonodavstva i na osnovu Konačnog izvještaja Posmatračke misije OSCE/ODIHR, jeste da maksimalno pojednostavi izbornu proceduru.

Daliborka Pejović uputila je set pitanja, osvrćući se prvo na rad partije „Stara garda Liberalnog saveza Crne Gore“, koja nije dostavila nijedan izvještaj ili informaciju Agenciji o radu vezanom za izborni proces.

Predsjednicu je još zanimalo da li će se predložiti izmjena dijela zakonskih rješenja, koja se odnosi na proširenje kriterijuma za konflikte interesa, koji bi pogotovo na lokalnom nivou eliminisali konflikt interesa kod odbornika i predstavnika izvršne vlasti.

Obzirom da je Agencija podnijela 109 prekršajnih kazni protiv političkih subjekata, 349 protiv organa vlasti, Pejović je željela da sazna kakav efekat donosi takav sistem kažnjavanja.

Predsjednica Odbora **Daliborka Pejović** je izrazila interesovanje i za to šta tačno predstavljaju kazne za obustavu sredstava i koje su posljedice takve kazne, obzirom da je Agencija podnijela pet postupaka za obustavu sredstava i to za „Demokratski Front“, „Demokratski Front Andrijevića“, „Partija za Gusinje“, „Koalicija DUA-Albanska Alijansa“, i „Demokratski savez Crne Gore“.

Poslanicu **Branku Tanasijević** posebno je zanimala implementacija Zakona o lobiranju, obzirom da je Crna Gora po novom Zakonu dobila i prvog lobistu sa stečenim sertifikatom. Tanasijević je i dodala da bi u kampanji za promociju Zakona o lobiranju trebalo da se uključi i Odbor za antikorupciju, predloživši da se u narednom periodu održi tematska ili konsultativna sjednica o lobiranju u Crnoj Gori.

Član Odbora Aprcović imao je dodatno pitanje u vezi sa radom Agencije u toku proteklih lokalnih izbora a odnosilo se na pet prekršajnih postupaka koje je pokrenuto zbog nedostavljanja petnaestodnevnih izvještaja. Aprcović je želio da zna na koje povrede se tačno odnosilo tih pet prekršajnih postupaka.

Direktor Agencije prvo se osvrnuo na pitanje poslanika Aprcovića o prekršajnim postupcima u toku lokalnih izbora u navedene četiri opštine, objasnivši da se u svih pet postupaka radilo o kažnjenju sa dostavljanjem petnaestodnevnih izvještaja i da su svi politički subjekti naknadno predali izvještaje, što će uticati na olakšavajuću presudu Suda.

Na pitanje Predsjednice Odbora koje se odnosilo na kazne za obustavu sredstava i pet postupaka protiv političkih subjekata, Radonjić je odgovorio da je u slučaju političke partije

„Demokratski Front“ bilo i elemenata krivične odgovornosti. Zbog te činjenice a shodno Zakonu Agencija je prekinula sve aktivnosti i dostavila cjelokupnu dokumentaciju Tužilaštvu. Vrhovni Sud je poništio presudu Upravnog Suda da Ministarstvo finansija dozvoli bužetska sredstva partiji „Demokratski Front“.

Načelnik Agencije Drakić se osvrnuo na problem proširenja kriterijuma za konflikte interesa, istakavši da se i Sudovi u praksi tek godinu dana susreću sa Zakonom o sprječavanju korupcije, što je uticalo na različitost stavova po određenim pitanjima u radu Sudova.

Kada je u pitanju grupa građana pod nazivom „Stara garda Liberalnog saveza Crne Gore“, Drakić je objasnio da je predmet jedne od izmjena koju inicira Agencija jeste upravo definisanje pravnog položaja grupe građana i/ili koalicije više političkih subjekata pred Sudom. Načelnik Agencije za sprječavanje korupcije je i naglasio da dok god neko od političkih subjekata ne podnese poseban žiro račun i odredi odgovorno lice u kampanji, Agencija ne može sa sigurnošću znati da li će politički subjekat učestovati na izborima, što je bio i slučaj sa navedenom grupom građana, s tim da će i u tom slučaju Agencija uspjeti da odredi odgovarajuću vrstu kazne.

Zamjenik Direktora Agencije za sprječavanje korupcije, **Savo Milašinović**, nadovezao se na temu o sukobu interesa naglašavajući da koalicija političkih partija nije pravno lice i da kad dođe do pravnog spora Sud ima poteškoće jer ne može da odredi odgovorno lice. U praksi problem se javlja kad se po koalicionom sporazumu između političkih partija, ne poklapaju odgovorna partija u koaliciji i odgovorno lice u izbornoj kampanji.

Direktor Agencije Radonjić je u odgovoru na pitanje o lobiranju poslanice Branke Tanasijević, istakao da je Agencija imala više aktivnosti tokom godine u toj oblasti. Upućeno je 15 javnih poziva za polaganje ispita za lobistu, sedam kandidata je uspjelo da ispuni sve uslove i standarde za dobijanje statusa lobiste u Crnoj Gori, a jedan od kandidata se prijavio Agenciji da se bavi tim poslom.

Na pitanje koje se odnosilo na sistem kažnjavanja, u kojem je do sada podnijeto 109 prekršajnih kazni protiv političkih subjekata, 349 protiv organa vlasti, Radonjić je zaključio da je najveći efekat ostvaren u disciplini političkih subjekata, koji su pokazali značajan napredak u odgovornosti prema izbornom procesu u odnosu na parlamentarne izbore 2016. godine.

Nakon završenog konsultativnog saslušanja, **Odbor za antikorupciju** je ocijenio da je Agencija za sprječavanje korupcije redovno vršila nadzor nad sprovođenjem obaveza propisanih Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, Zakonom o izboru odbornika i poslanika i Zakonom o sprječavanju korupcije. Svojim proaktivnom pristupom i preventivnim aktivnostima Agencija je obezbijedila da sve lokalne budžetske jedinice ispune obaveze, odnosno zabrane i ograničenja čime je obezbijedena puna transparentnost upotrebe javnih resursa u izbornoj kampanji. Nije bilo podnijetih prijava građana, nevladinog sektora i druge zainteresovane javnosti u toku izborne kampanje za lokalne izbore održane 26. novembra 2017. godine, a takođe nijesu uočene zloupotrebe javnih resursa u izbornoj kampanji tokom lokalnih izbora. Agencija za sprječavanje korupcije kontinuirano učestvuje u izmjenama izbornog zakonodavstva, prvenstveno učešćem u Radnoj grupi koja je formirana sa zadatkom da analizira primjenu izbornog zakonodavstva, s tim da je neophodno uspostavljanje pravne i sudske prakse u oblasti izbornih kampanja u cilju jačanja izbornog procesa.

Sjednica je završena u 12 sati i 30 minuta.

SEKRETARKA ODBORA
mr Vesna Peković

PREDSJEDNICA ODBORA
Daliborka Pejović